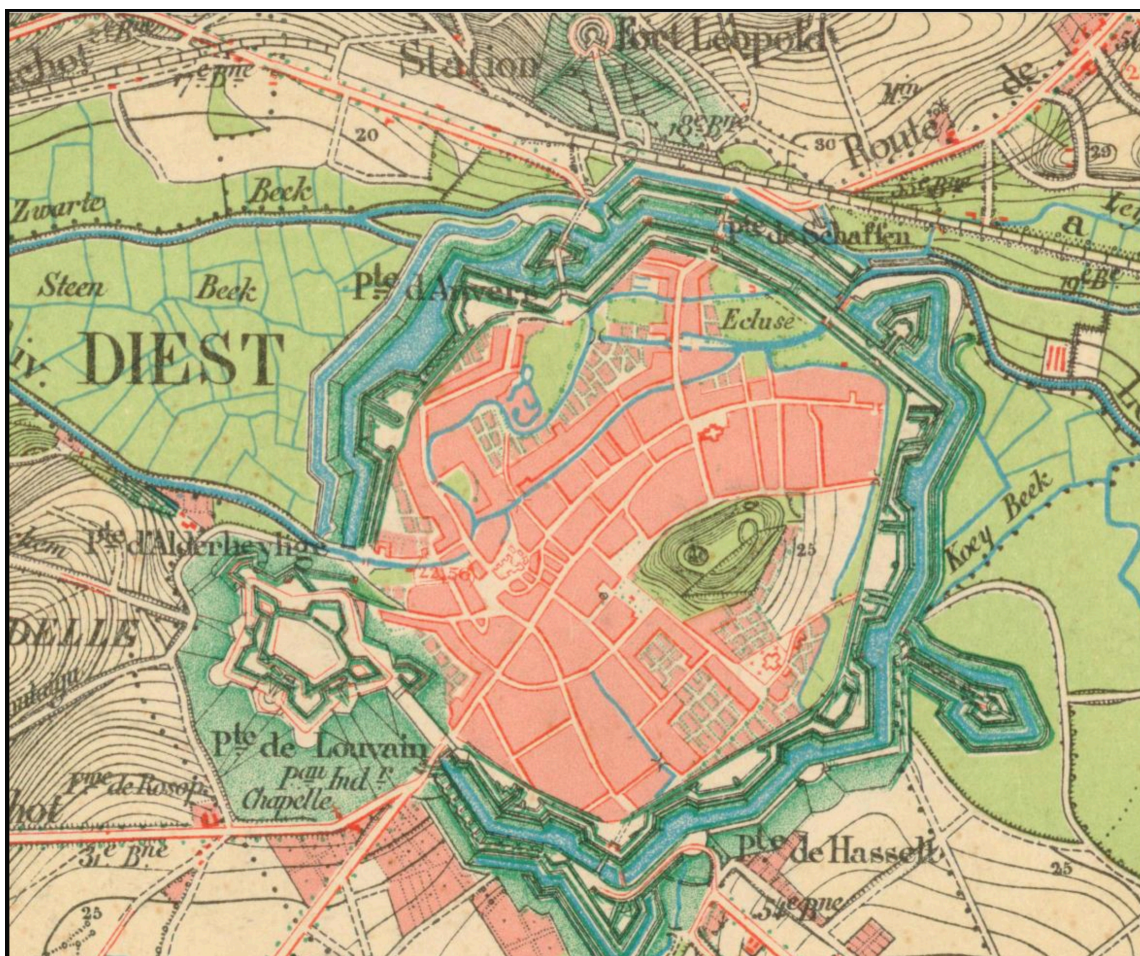

Archeologienota: Het archeologisch vooronderzoek aan de Vanderveldestraat te Diest.

Leslie Engels

Colofon

Archeologienota: Het archeologisch vooronderzoek aan de Vanderveldestraat te Diest

Initiatiefnemer:	Stad Diest
Projectleiding:	Annelies De Raymaeker & Vanessa Vander Ginst
Erkend archeoloog:	Leslie Engels
Auteurs:	Leslie Engels
Foto's en tekeningen:	Studiebureau Archeologie bv (tenzij anders vermeld)

Op alle teksten, foto's en tekeningen geldt een auteursrecht. Zonder voorafgaandelijke schriftelijke toestemming van Studiebureau Archeologie bv mag niets uit deze uitgave worden vermenigvuldigd, bewerkt en/of openbaar gemaakt, hetzij door middel van webpublicatie, druk, fotokopie, microfilm of op welke andere wijze ook.

Studiebureau Archeologie bv
Bietenweg 20
3300 Tienen
www.studiebureau-archeologie.be
info@studiebureau-archeologie.be
tel: 0474/58.77.85
fax: 016/77.05.41

©2021, Studiebureau Archeologie bv

Inhoudsopgave

Hoofdstuk 1 Bureauonderzoek	2
1.1 Beschrijvend gedeelte	2
1.1.1 Administratieve gegevens	2
1.1.2 Archeologische voorkennis	4
1.1.3 Onderzoeksopdracht	4
Vraagstelling:	5
Randvoorwaarden:	5
Beschrijving geplande werken:	5
Huidige situatie	5
Geplande werken	10
1.1.4 Werkwijze en motivatie bronselectie	14
1.2 Assessmentrapport	15
1.2.1 Landschappelijke ligging van het projectgebied	15
1.2.2 Historische beschrijving van het projectgebied	20
1.2.3 Archeologisch kader van het projectgebied	29
1.2.3.1 Gekende archeologische waarden	29
1.2.3.2 Gebieden "geen archeologisch erfgoed"	32
1.2.3.3 Beschermd archeologische sites	32
1.2.4 Archeologische verwachting (datering en interpretatie) van het onderzochte gebied	33
1.2.5 Synthese en beantwoording onderzoeksvragen	35
Hoofdstuk 2 Programma van Maatregelen	38
2.1 Administratieve gegevens	38
2.2 Gemotiveerd advies	40
Bibliografie	42
Bijlage 1: Bouwplannen	44

Hoofdstuk 2 Programma van Maatregelen

2.1 Administratieve gegevens

Projectcode:	2021 H 24
Aanleiding:	De opgemaakte archeologienota kadert in een geplande omgevingsvergunningsaanvraag voor stedenbouwkundige handelingen met in totaal een kadastraal oppervlakte van ca. 7.805 m ² . Daarmee valt de vergunningsaanvraag binnen de aanvragen waarbij de totale oppervlakte van de kadastrale percelen 3000 m ² of meer bedraagt (Onroerenderfgoeddecreet van 12 juli 2013, het Onroerenderfgoedbesluit van 16 mei 2014 en de Code van Goede Praktijk).
Erkend archeoloog:	Leslie Engels OE/ERK/Archeoloog/2020/00004 Studiebureau Archeologie bv OE/ERK/Archeoloog/2015/00002
Locatie:	Diest, Emiel Vanderveldestraat (fig. 1.1 en 1.2) <i>Bounding Box:</i> punt 1: x= 197993, y= 185453 punt 2: x= 198236, y= 185581 Afd. 1, Sectie B, Percelen 111t9, 111e27, 111v9, 111w9, 111b10, 111c10, 111d10, 111p12, 111r12, 111g10, 111s12, 111f27, 111l10, 111k10, 111m10, 111n10, 111g27, 111p10, 111h27, 111r10, 111s10, 111t10, 111k27, 111t18, 111l27, 111v18, 111w18, 111t19, 111s19, 111r19, 111p27, 111h11, 147l2, 111z24, 147t
Relevante termen³⁵:	Bureauonderzoek, (zand)leemstreek, stadscontext, 19 ^{de} -eeuwse stadsomwalling
Bebouwde zones:	Bijna elk perceel is bebouwd met een gesloten of halfopen eengezinswoning en eventueel met een tuinhuis of ander bijgebouwtje. Er is eveneens verharding aanwezig op bepaalde delen van de percelen.

³⁵ Thesaurus: <https://inventaris.onroerendergoed.be/thesaurus>

Fig. 2.1: Uittreksel van het kadastrale plan met situering van het projectgebied (©CADGIS).

Fig. 2.2: Recente luchtfoto met daarop de huidige terreincondities aangeduid.

2.2 Gemotiveerd advies

Het projectgebied is gelegen aan de Emile Vanderveldestraat te Diest. Landschappelijk gezien is het terrein gelegen in een kom met ten zuiden een Diestiaanheuvel. Aangrenzend ten zuiden van het projectgebied loopt de Begijnebeek. Het projectgebied is gelegen op een hoogte van ca. 21 – 23,4 m TAW.

Het geologisch substraat van het onderzoeksgebied is opgebouwd uit afzettingen uit de Formaties van Diest. Deze afzettingen bevinden zich binnen het projectgebied op een diepte van ca. 3m. De quartair geologische kaart duidt het onderzoeksgebied aan met code 3 en 3a. Deze codes geven eolische of hellingsafzettingen weer die fluviatiele afzettingen uit het Weichseliaan afdekken. Bij code 3a werden de eolische of hellingsafzettingen nog een afgedekt door fluviatiele afzettingen uit het Holocene en mogelijk Tardiglaciaal.

Op de bodemkaart worden er twee bodems gekarteerd. Voor het merendeel van het projectgebied is de bodemserie een OT-bodem. OT-gronden zijn sterk vergraven gronden. Deze aanduiding kan te wijten zijn aan de 19de-eeuwse stadsomwalling. Het projectgebied is namelijk recht op de plaats gelegen waar een wal en gracht van deze omwalling aanwezig waren. Aan het begin van de 20ste eeuw is deze stadsomwalling afgebroken en de gracht opgevuld. De tweede bodemserie is een IPlf(p). Dit zijn natte of zeer natte lichte zandleemgronden met weinig duidelijke humus en/of ijzer B-horizont.

In de (directe) omgeving van het projectgebied werden er (pre)historische artefacten aangetroffen uit het Neolithicum en grondsporensites vanaf de metaaltijden. Er werd ten zuiden van het projectgebied een opgraving uitgevoerd waar deze neolithische artefacten werden aangetroffen en waar er materiaal vanaf de metaaltijden werd aangetroffen. Deze site is gelegen op de helling van een Diestiaanheuvel en niet in de kom waarin het projectgebied is gelegen. De overige grondsporensites in de (directe) omgeving van het projectgebied zijn te dateren vanaf de volle middeleeuwen. Binnen het projectgebied is er op de CAI de Bevermolen aangeduid. Deze locatie klopt echter niet, aangezien deze molen zich op historische kaarten meer naar het oosten bevond en dus net buiten het projectgebied.

Het historische kaart- en fotomateriaal toont aan dat het projectgebied tot 1837-1844 in gebruik was als akker- en grasland. Vanaf 1837-1844 maakte het projectgebied deel uit van de 19de-eeuwse stadsomwalling van Diest. Binnen het projectgebied was er een gracht gevuld met water en een aarden wal aanwezig. Aan het begin van de 20ste eeuw is deze wal afgebroken en de gracht gevuld, mede door de geurhinder, aangezien de gracht werd gebruikt om het stadsafval in te dumpen. Vanaf ca. 1960 werden er huizen gebouwd op de locatie van deze stadsomwalling. Het zijn deze huizen die nu afgebroken worden en waar nieuwe woningen komen te staan.

De geplande werken zullen bijna volledig overlappen met de huidige gebouwen, met uitzondering van bv. de fietsenstallingen of terrassen. Deze aanbouw en bijgebouwen zullen echter niet dermate diep gefundeerd worden dat er van een verstoring van de bodem gesproken kan worden. De huizen zelf worden via grondverdringende palen en balken/kolommen gefundeerd op een diepte van 40 à 50cm onder het huidige maaiveld.

Aangezien het projectgebied gelegen is ter hoogte van de 19de-eeuwse stadsomwalling, is er voornamelijk kans op het aantreffen van de restanten van de gracht van de 19de-eeuwse stadsomwalling en dan vooral van de opvulling van deze gracht in het begin van de 20ste eeuw. De aanleg van deze stadsomwalling gaat gezorgd hebben voor een verstoring van de oudere periodes binnen het projectgebied.

Wegens de beperkte bodemingreep, de 19de-eeuwse versterking van oudere perioden en de 20ste-eeuwse opvulling van de gracht is er geen kenniswinst in functie van het huidige project. De geplande werken zullen namelijk het bodemarchief niet verder verstoren dan de oude woningen hebben gedaan. De geplande werken blijven beperkt tot de oppervlakte van de huidige woningen die tevens onderkelderd zijn, waardoor deze een grotere ingreep op het bodemarchief hebben gehad dan de geplande werken.

Door de beperkte impact van de geplande werken op het archeologische bestand, bestaat er geen potentieel op kennisvermeerdering voor het projectgebied binnen de huidige vergunningsaanvraag. Hierdoor wordt een vervolgonderzoek niet nuttig en niet noodzakelijk geacht.

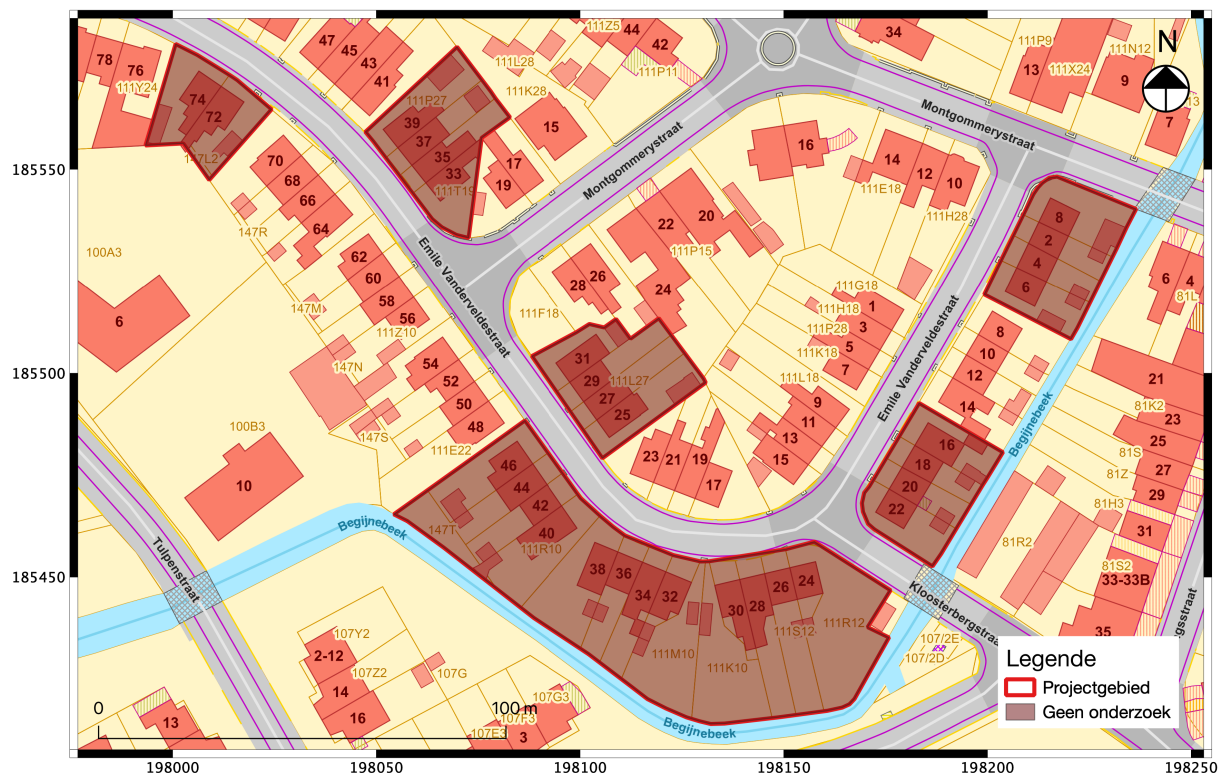

Fig. 2.3: Advieskaart

2.3 Programma van maatregelen voor uitgesteld vooronderzoek met ingreep in de bodem

Omdat er geen verder onderzoek wordt geadviseerd, dient geen programma van maatregelen opgesteld te worden.

Ondanks dat er geen verdere maatregelen voorzien zijn, wordt wel gewezen op de meldingsplicht die geldt bij de vondst van een roerend of onroerend goed met archeologische erfgoedwaarde, zoals deze omschreven wordt in Artikel 5.1.4 van het Onroerenderfgoeddecreet van 12 juli 2013. Dit geldt voor vondsten gedaan buiten de context van archeologisch vooronderzoek, archeologische opgravingen, of gebruik van een metaaldetector.

Bibliografie

Literatuur:

ANTROP M., VAN EETVELDE V., JANNSENS J., MARTENS I., VAN DAMME S. 2002. "Traditionele Landschappen Vlaanderen – overzicht". Gent: Universiteit Gent.

CLAUS A. & RYCKEBUSCH L. 2020. "Waterbeheersingswerken langs de Demer te Diest." Eke, RAAP België

CROMBÉ P., PERDAEN Y. & SERGANT J. 2006: Extensive Artefact Concentrations: Single Occupations or Palimpsests? The Evidence from the Early Mesolithic Site of Verrebroek "Dok" (Belgium), in: KIND J. (ED.), *After the Ice Age. Settlements, subsistence and social development in the Mesolithic of Central Europe, Proceedings of the International Conference 9th tot 12th of September 2003*, Stuttgart, 237-244.

DECRAMER, W. & A. DE RAYMAEKER 2019. "Archeologienota: De verbouwingen aan de Hasseltsestraat 60 te Diest." Tienen, Studiebureau Archeologie bv.

DE LANGHE, H. & P. DRIESEN 2018. "Archeologienota: Diest, Leuvensesteenweg: Bouw van een winkelcomplex. Tongeren, Aron bv.

GOOSSENS E. 2007. "Toelichting bij de Quartairgeologische Kaart Kaartblad 32 Leuven". Katholieke Universiteit Leuven.

HERMANS, M. 2020. "Archeologienota: Diest, Wijk Slachthuis." Bassevelde, BAAC Vlaanderen bvba.

SEVENANTS, W. & K. MAGERMAN 2018. "Archeologienota: Aanleg parking Leuvensesteenweg 95 -107 Kaggevinne (Diest)(prov. Vlaams-Brabant). Erps-Kwerps, Triharch.

SEVENANTS, W. & K. MAGERMAN 2019A. "Archeologienota: Nieuwbouw Schotlandstraat 27-29, Diest (prov. Vlaams-Brabant). Erps-Kwerps, Triharch.

SEVENANTS, W. & K. MAGERMAN 2019B. "Archeologienota: Leuvensesteenweg Noord Fase 1 Webbekom (Diest) (prov. Vlaams-Brabant). Erps-Kwerps, Triharch.

SEVENANTS, W. & K. MAGERMAN 2019C. "Archeologienota: Leuvensesteenweg Noord Fase 1 Webbekom (Diest) (prov. Vlaams-Brabant). Erps-Kwerps, Triharch.

VALVEKENS L. & DIRIX E. 2020. "Archeologische evaluatie van het bodemarchief van de Badstraat te Diest (prov. Vlaams-Brabant)." Hasselt, ABO nv.

VAN DER EYCKEN, M. 1976. "Zeven Eeuwen Ezeldijkmolen te Diest"

VERMEERSCH J. & VERRIJCKT J. 2021. "Archeologienota Diest, Fabiolalaan." Beerse, J. Verrijckt Archeologie & Advies.

VERRIJCKT J., W. YPERMAN & M. SMEETS 2015A. "Archeo-rapport 280: Het archeologisch vooronderzoek aan het Beukenplein 1 te Diest." Kessel-Lo, Studiebureau Archeologie bv.

VERRIJCKT J., W. YPERMAN & M. SMEETS 2015B. "Archeo-rapport 307: Het archeologisch vooronderzoek aan het Handelsplein te Diest." Kessel-Lo, Studiebureau Archeologie bv.

Websites geraadpleegd december 2019:

<https://inventaris.onroenderfgoed.be/>

<https://inventaris.onroenderfgoed.be/thesaurus>

<https://onderzoeksbalans.onroenderfgoed.be/onderzoeksbalans/archeologie>

www.agiv.be

www.dov.vlaanderen.be

www.geopunt.be

www.cartesius.be